

مفهوم نخبه

از جمله مطالعات انجام گرفته در زمینه مفهوم نخبگان پژوهشی با عنوان «بررسی انتقادی تئوری نخبگان در علوم اجتماعی و مفهوم پردازی مجدد آن با تاکید بر ساختار» (یزدانی نسب، ۱۳۹۴) بوده که هدف این مقاله بررسی انتقادی مفهوم پردازی‌های مختلف از نخبه و ارائه الگویی جدید است که نخبگان را کاملاً ساختاری در نظر می‌گیرد. در این پژوهش، نخبه؛ فرد یا گروهی است که دارای ظرفیت به‌کارگیری منابع (نه صرفاً تملک منابع) قدرت باشد و کنش او پیامد اجتماعی منظم و مستمر در سطح کلان و در طول زمان داشته باشد. در دیگر تحقیق با عنوان «پیامدهای بازاندیشی در مفهوم نخبگی» (منتظر، ناظمی، موسوی نسب، ۱۳۹۱) به مفهوم نظام نخبگانی اشاره شده است که در هر جامعه‌ای مجموعه‌ای از نهادها و سازوکارها با مفهوم نخبگی و نخبگان ارتباط و تعامل دارند که در مجموع شکل‌دهنده یک نظام نخبگانی هستند. براساس یافته‌های این پژوهش اصلی‌ترین مشکل در رویکردهای مربوط به نظام نخبگانی، ناشی از فهم متداول از واژه نخبه است که عمدتاً مبتنی بر تیزهوشی و نهایتاً استعداد درخشان استوار شده است و به سایر جنبه‌های نخبگی یعنی خبرگی و کنشگری اجتماعی توجهی نشده است.

در مطالعه‌ای دیگر با عنوان «بررسی و تحلیل برنامه‌های بنیاد ملی نخبگان در حوزه‌های «شناخت و جذب»، «حمایت و پشتیبانی استعدادهای برتر و نخبگان» (اخوان و همکاران، ۱۳۹۳) به تعریف نخبه اشاره دارد و نخبه را فردی برجسته و کارآمد اطلاق می‌کند که اثرگذاری وی در تولید علم، هنر و فناوری کشور محسوس باشد و هوش، خلاقیت، کارآفرینی و نبوغ فکری وی در راستای تولید دانش و نوآوری، موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمی و متوازن کشور شود. همچنین در مطالعه‌ای با عنوان «مبانی و ارکان بنیادین نخبگی در آموزه‌های قرآنی» (خانی مقدم، دیاری، ۱۳۹۵) هفت رکن بنیادین شامل ویژگی‌های وراثتی، خدااباوری و توکل، خودیابی و خودباوری، اهتمام در کسب دانش و بینش، تفکر روشمند و خلاقیت، شجاعت در ابراز و اجرای نظرات و توانمندی راهبری دنیای